

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Милена Шушулова-Павлова, Нов български университет
за приносите на предложената като хабилитационен труд
художествена и творческа дейност на **доц. д-р Григор Петров Паликаров**
за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор”
по оперно-симфонично дирижиране към катедра „Дирижиране и композиция” на ТКДФ
в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – София,
в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство
(обявена в ДВ бр. бр. 111/ 31.12.2021)

Биографични данни

Григор Петров Паликаров завършва НУМТИ „Добрин Петков” – Пловдив със специалност пиано, с отличен успех и златна значка (1990), след което и НМА „Проф. Панчо Владигеров” в София с магистърски степени по четири специалности: оперно-симфонично дирижиране при акад. проф. Васил Казанджиев и проф. Иван Вулпе, композиция при проф. Димитър Тъпков, пиано при проф. Красимир Тасков и хорово дирижиране при проф. Стоян Кралев. Специализира композиция в рамките на два летни курса при проф. Ерих Урбанер от Виенския университет за музика и сценично изкуство. Дебютира на оперна сцена още като студент (на 22 години), като дирижира спектакли в оперните театри в Плевен и Стара Загора. От януари 2000 до април 2019 е щатен диригент в Софийска опера и балет, а репертоарът му включва повече от 60 оперни и балетни заглавия. Към настоящия момент преподава оперно-симфонично дирижиране в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, където успешно защитава докторска степен (2017) и е назначен като доцент (2019). От сезон 2005-2006 до днес той е главен художествен ръководител и диригент на Симфонично-оперетно дружество „Маестро Георги Атанасов” в гр. Пазарджик. Григор Паликаров е чест гост-диригент на оркестри и оперни театри в страната: Софийска филхармония. Симфоничен оркестър на Българското национално радио, Класик ФМ оркестър, (негов постоянен диригент от сезон 2008/09), Държавните опери в Пловдив, Варна (на която е постоянен гост-диригент от сезон 2021/22), Бургас и др. В творческите му активности специално място заемат многобройните студийни записи на различни творби със Симфоничния оркестър на Българското национално радио, както и участията му в престижни национални и международни музикални фестивали. Григор Паликаров осъществява гастроли в чужбина с различни оркестри в Германия, Австрия, Белгия, Франция, Италия, Люксембург, Русия, САЩ, Словения, Гърция, Полша, Украйна, Тайван, Холандия, Великобритания, Португалия, Мексико, Корея, Япония, Уругвай, Китай и др. Освен диригент Григор Паликаров е и композитор, и концертиращ пианист. Творбите му са изпълнявани на фестивали и са записвани нееднократно. За успешните си изяви като композитор и пианист е удостоен с редица национални и международни награди от конкурсите „Светослав Обретенов“, „Албер Русел“, „Музиката и Земята“ и др. Той е носител на престижните награди: „Кристална лира” на СБМТД (2002, 2012 и 2017), „Златно перо” (2009), „Емил Чакъров” (2019) и „Златна лира“ на СБМТД за изключителен принос към българското музикално изкуство и по повод 50-годишнината му през 2021.

Оценка за съответствие с минималните национални изисквания

Група от показатели "А" – изисквани точки: 50/представени 50 точки.

Защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, на тема: *„Художествени измерения и значение на оперите "Косара" и "Алцек" от Маестро Георги Атанасов в българската музикална култура"*. (диплома с № 99/20.06.2017)

Група от показатели "В" – изисквани точки: 100/ представени 455 точки.

Показател 5. Водеща (самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата

Представени са 19 концерта и запис в БНР като хабилитационен труд, които са водещи творчески изяви на кандидата като диригент. Повечето са в чужбина.

1). 15, 16 и 17.03., 25.10.2019 – Три премиери и последващо откриване на творчески сезон 2019/2020

с балета „Легенда за езерото” от Панчо Владигеров в Софийска опера и балет по случай 120-годишнината от рождението на композитора. (35 т.); 2). 13.03. и 29.11.2019 – Тържествен концерт, посветен на 120-годишнината от рождението на патрона на НМА в София проф. Панчо Владигеров с АСО и солисти студенти и докторанти от НМА – в залата на НМА и в Старозагорска опера (в рамките на Фестивала на оперното и балетно изкуство). (35 т.); 3). 16, 18, 21 и 23.11.2019 – Концерти от проекта „Осем рояла” с международния клавирен ансамбъл „Байнов” в Пловдив, София, Велико Търново и Варна. (35 т.); 4). 23.01.2020 – Концерт-откриване на 45-то издание на международния фестивал „Зимни музикални вечери” със солисти, смесения хор на БНР и симфоничен оркестър – Пазарджик с програма, включваща **9-та симфония** от Бетовен по случай 250-годишнината от рождението на композитора. (35 т.); 5). 18.01.2019 и 28.02.2020 – Два концерта с Калишка филхармония, Полша (оркестърът е носител на награда „Грами”) (35 + 35 = 70 т.); 6). 29.03.2019 и 23.10.2020 – Два концерта с Варминско-Мазурската филхармония – Полша. (35 + 35 = 70 т.); 7). 10.10.2019 и 05.06.2021 – Два концерта със симфоничния оркестър на Санremo, Италия (35 + 35 = 70 т.); 8). 26.03.2021 – Две изпълнения на „Реквием“ от В. А. Моцарт със солисти от Театро Лицеу, хор „Мадригал“ – Барселона и младежката филхармония на Каталуния („Жофикат“) в катедралата Санта Мария дел Мар - Барселона (35 т.); 9). 27.08.2021 г. – Концерт-откриване на фестивала „Мителфест“ край Удине с оркестъра „Фриули-Венеция-Джулия“, Италия (35 т.); 10). 27-28.12.2018 – Запис за фонда на БНР на „Шест миниатюри по серия на Албан Берг и образи на Жюл Ренар” от Димитър Тъпков със симфоничния оркестър на БНР (35 т.)

Група от показатели "Г" – изисквани точки: 150/ представени 1330 точки.

Показател 13. Водеща (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд

Кандидатът представя 38 висококачествени творчески изяви (също като диригент) като е подбрал по-важните си изяви без да изброява всички „редови концерти и спектакли“, с които броят на активностите му ще нарасне твърде много. Концертите са със Софийска филхармония, Филхармония Пазарджик, Академичния оркестър на НМА, оркестъра на Музикалния театър в София (Държавния музикален и балетен център), а спектаклите в Софийска опера и балет, Опера Пловдив, Опера Варна, Опера Бургас, с камерен оркестър „Дианополис” – Ямбол. Добавени са и още 5 концерта в Италия, и 2 в Полша.

Група от показатели "Д" – изисквани точки: 80/ представени 130 точки.

Показател 19. Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата

В тази група кандидатът представя 13 рецензии за негови творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата: 1). „Празник на високите музикални ценности. Откриването на Зимни музикални вечери „Проф. Иван Спасов” – Зорница Петрова, сп. „Музикални хоризонти”, бр. 02/2019. (10 т.); 2). „Зимни музикални вечери професор Иван Спасов” – Пазарджик ’2019 – Лили Николова, „Галерия на думите” – отзиви, 2019. (10 т.); 3). „Легенда за езерото” в Софийската опера и балет след 57 години.” – Желка Табакова, сп. „Музикални хоризонти”, бр. 03/2019. (10 т.); 4). „Тържествен концерт за патронния празник на Националната Музикална Академия” – Петя Цветанова, сп. „Музикална критика”, изд. на НМА, бр. 01/2019. (10 т.); 5). „На симфоничен концерт в Пазарджик” – Светослав Карагенов, сп. „Музикални хоризонти”, бр. 07/2019. (10 т.); 6). „За метаморфозите на Grand Piano в клавирен оркестър от 8 рояла, 16 пианиста и 32 ръце под палката на един диригент” – Анелия Господинова, „Галерия на думите” – отзиви, 2019. (10 т.); 7). „Първи академичен майсторски клас на Красимира Стоянова” – Нона Кръстникова, сп. „Музикална критика”, изд. на НМА, бр. 02/2019. (10 т.); 8). „Щрихи от 45-ия фестивал „Зимни музикални вечери” в Пазарджик” – Ростислав Йовчев, сп. „Музикални хоризонти”, бр. 01/2020. (10 т.); 9). „Проектът TUTTO VERDI в Софийската опера” – Магдалена Манолова, сп. „Музикални хоризонти”, бр. 06/2020. (10 т.); 10). „Летни спектакли на Софийската опера и балет” – Магдалена Манолова, сп. „Музикални хоризонти”, бр. 07/2020. (10 т.); 11). „Мадам Бъттерфлай” по време на пандемия” – Ростислав Йовчев, „Галерия на думите” – отзиви, 2020. (10 т.); 12). „Зимна музикална феерия. 46-и „Зимни музикални вечери” – Ростислав Йовчев, сп. „Музикални хоризонти”, бр. 02/2021. (10 т.); 13). „Варненско лято” под знака на своята 95-годишнина. Първа част – Татяна Капричева, сп. „Музикални хоризонти”, бр. 07/2021. (10 т.)

Група от показатели "Е" – изисквани точки: 120/ представени 165 точки.

Показател 22. Участие в национален научен, образователен или художествено-творчески проект
Кандидатът представя 7 съвместни проекти, реализирани с „Европейски музикален фестивал” (2019, 2020, 2021), Министерството на културата, част от Календара на културните събития на

Столичната община, НМА, община Пазарджик, Класик ФМ, платформа А6 – НДК, Националният радиоконкурс за млади инструменталисти и наградите на „Кантус Фирмус“ на Класик ФМ. **(105 т.)**
Показател 23. Участие в международен научен, образователен или художественотворчески проект: Член на международното жури на второто издание на диригентския конкурс на Европейския съюз (.07-11.01.2020) **(20 т.)**

Показател 28. Ръководство на майсторски клас, в областта на изкуствата: Проведен майсторски клас в Консерваторията в Кастигон де ла Плана, Испания (14-17.05.2019) **(20 т.)**

Показател 30. Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от национални професионални форуми и организации: **1).** Награда за принос към развитието на класическата музика в България „Емил Чакъров“ (2019). **(10 т.); 2).** Награда „Златна лира“ (2021) на Съюза на българските музикални и танцови дейци, връчена за изключителен принос към българското музикално изкуство и по повод 50-годишен юбилей. **(10 т.)**.

Обобщена информация по групи

Група "А"	Минимални изисквани точки – 50т.	Представени точки – 50т.
Група "В"	Минимални изисквани точки – 100т.	Представени точки – 455т.
Група "Г"	Минимални изисквани точки – 150т.	Представени точки – 1330т.
Група "Д"	Минимални изисквани точки – 80т.	Представени точки – 130т.
Група "Е"	Минимални изисквани точки – 120т.	Представени точки – 165т.

От представените данни личи, че доц. д-р Григор Паликаров напълно покрива необходимите наукометрични изисквания и има изключително активна и зашеметяваща концертна и артистична дейност.

Изследователска (творческа) дейност и резултати.

На основание чл. 24, ал. 1, т. 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и във връзка с обявения конкурс за академична длъжност „професор по оперно-симфонично дирижиране“, доц. д-р Григор Паликаров представя голям брой свои художественотворчески проекти, концерти и спектакли, които са водещи творчески изяви в областта на музикалното изкуство у нас и по света. Те са предложени като хабилитационен труд.

Премиерата на балета „Легенда за езерото“ от Панчо Владигеров, осъществена в Софийска опера и балет (2019) и посветена на честването на 120-годишнината от рождението на композитора.

Задълбочената работа върху партитурата в процеса на нейното осъществяване кандидатът открива доста интересни и непознати обстоятелства около нея. Оказва се, че музиката на балета има две основни версии (редакции) – оригиналната (1940) и втората, която е специално преработена за подготвяната премиера на сцената на Софийска опера (1962). Паликаров работи в тясно сътрудничество с архива на нототеката на Софийска опера, с Къщите-музеи на Владигеров в София и в Шумен. Така успява да се сдобие с двете най-пълни партитури (и с няколко различаващи се от тях клавири) на всяка от версиите на балета – доста различни като музикално съдържание, драматургия, и финално решение на формата. Това прави работата му сложна и интригуваща – почти съавторска. Паликаров интересно е описал процеса на работа в своята справка за приносите.

Тържествен концерт в залата на НМА „Проф. П. Владигеров“ 120-годишнината от рождението на патрона на НМА (2019), с най-изявените студенти и докторанти на НМА. Главният участник в концерта – Академичният симфоничен оркестър – уникален и безценен актив в обучението на студентите с безспорните си качества: концентрация, пределна мотивация, професионализъм и вдъхновение. Концертът е изнесен и в рамките на Фестивала на оперното и балетно изкуство в Стара Загора.

Серията от **концерти на осем рояла с известния клавирен ансамбъл „Байнов“** в градовете София, Пловдив, Велико Търново и Варна. Съставът, с който работи (8 рояла и 16 изпълнители от цял свят на 32 ръце) е уникален и изключително рядко срещано явление по концертните сцени с изпълнявания от него репертоар. *„Малко известен факт е, че за точно такъв състав има специално създавани творби от близо 200 години насам. Така например композитирът Карл Черни (популярен сред начинаещите пианисти със своите етюди) е направил забележително добра и въздействаща обработка на увертюрата „Семирамида“ от Дж. Росини. Със същото майсторство композиторът А. Зидлер се е справил пък с „Ездата на валкюрите“ от Р. Вагнер.“* Личи отново издирваческата работа и на диригента, и на ръководителя на ансамбъла Байнов. *„От диригентска*

гледна точка работата със състава от 16 пианисти беше истинско предизвикателство по две направления: чисто ансамброво и драматургично. Ансамбловите проблеми се проявяваха най-вече заради разположението на инструментите със съответните разстояния между тях и липсата на уеднаквено изработени навици у пианистите (така е по принцип) на свирене под диригентска палка. А по отношение на открояването и извеждането на преден план на важните линии и елементи от фактурата беше необходимо особено внимание, защото в такъв състав от еднородни инструменти (за разлика от симфоничния оркестър) липсва разнообразието от тембри и краски, които да подпомогнат процеса и трябваше да се разчита само на много прецизна динамична и шрихова нюансировка.“ (цитати на Паликаров)

Откриването на 45-тото издание на международния фестивал „Зимни музикални вечери“ в гр. Пазарджик – най-важното културно събитие за града и за цялата област още от времето на неговия основател проф. Иван Спасов, привлича публика от градове като София и Пловдив. В последните 15 години това е част от работата на самият Паликаров, който се старае да предлага концерти с произведения, предизвикателство и за изпълнителните, и за симфоничния оркестър в Пазарджик, чийто ръководител е. Изпълнението на **9-та симфония от Л. ван Бетовен** (във връзка и с отбелязването през същата година на 250-годишнината от рождението на композитора) включва ангажиране на най-добрите солисти от Софийска, Старозагорска и Благоевградска опера (Габриела Георгиева, Гергана Русекова, Михаил Михайлов и Ивайло Джуров), както и смесения хор на БНР и симфоничния оркестър на Пазарджик – *„от музикантска и диригентска гледна точка всяко докосване до този мащабен опус на Бетовен е истинско предизвикателство, с което, мисля, всички се справихме с достойнство“*.

Многобройни концерти с оркестри извън България. Паликаров е изтъкнал водещия фактор при подбора на събитията – значимостта на оркестрите за съответната страна, както и вече изградените във времето културни сътрудничества с държавата. Сред посочените институции са два полски оркестъра: Филхармонията на гр. Калиш (*„градът не е от най-големите в страната, но се предполага, че е най-древният на територията на днешна Полша, а оркестърът е носител на престижната награда „Грами“ за един от реализираните си звукозаписи“*) и Варминско-Мазурската филхармония – великолепен състав, музициращ в новопостроена (с европейски фондови средства) концертна зала. Другите включени оркестри са Симфоничния оркестър на Санремо – Италия *„един от 13-те I.C.O. оркестри в Италия“*, оркестъра на Фриули-Венеция-Джулия *„с който имах честта да открия поредното издание на един от най-престижните международни фестивали в областта - „Mittelfest“* и младежката филхармония на Каталуния. Репертоарът, който е включен в концертите с изброените по-горе оркестри е представителен и включва: Симфонии № 2, № 3 и № 4 от Й. Брамс, Симфония № 3 „Рейнска“ от Р. Шуман, Симфония № 1 от Дм. Шостакович; симфоничните поеми „Вълтава“ от Б. Сметана и „Следобедът на един фавн“ от Кл. Дебюси; „Испанско капричио“ от Н. А. Римски-Корсаков, Увертюра „Карнавал“ от А. Дворжак, „Реквием“ от В. А. Моцарт и мн. др.

Звукозапис със СО на БНР на **„Шест миниатюри по серия на Албан Берг и образи на Жюл Ренар“** от **Димитър Тъпков**. Първи запис на творбата, чиято премиера Паликаров дирижира със Симфоничен оркестър на Пазарджик няколко години по-рано в рамките на фестивала „Нова българска музика“. Според него *„късното творчество на проф. Тъпков, чийто студент по специалност „композиция“ съм имал честта да бъда, заслужава според мен специална монография, но със сигурност тези шест миниатюри са едно от върховите му достижения. В лаконичната им форма е събрано цялото умение и мъдрост на автора им и се надявам с реализирания в БНР звукозапис да съм изпълнил достойно музикантския си дълг пред професора и тази част от неговото творчество“*.

Представената дейност е изключително сериозна и приносна, с високо качество, която е предостатъчна да защити академичната длъжност „професор“ по оперно-симфонично дирижиране към катедра „Дирижиране и композиция“ на ТКДФ в НМА.

Административна и обществена дейност. Учебна и преподавателска дейност

Смятам, че огромната концертна дейност на Паликаров е доказателство за неговата мащабна обществена дейност. Освен това, той представя и своя педагогическа дейност от заемането на академичната длъжност „доцент“ до момента: успешно дипломиране на студента по специалност „оперно-симфонично дирижиране“ **Луиза Станоева** с дипломен концерт (16.06.2021) и получена отлична оценка от цялата комисия; на студентите по хорово дирижиране **Александър Чепанов**,

Михаела Котева, Константин Бейков и Димитър Крапчев като на дипломния им концерт (28.04.2019) е изпълнена **цялата** „Коронационна меса“ от В. А. Моцарт; едногодишна специализацията по „оперно-симфонично дирижиране“ на Димитър Крапчев; реализацията на студент по „оперно-симфонично дирижиране“ Симон Павлов издържал конкурс за щат в Симфоничен оркестър – Сливен. Паликаров е председател на „Менса“ – България (част от най-старата международна организация на хората с висок коефициент на интелигентност (IQ) в рамките на два мандата.

Лични впечатления от кандидата (ако има такива)

Познавам Григор Паликаров само от сценичните му прояви и като негов „оценител“ при конкурса му за доцент в НМУ. Изключително интелигентен и точен професионалист. Работлив. Бих казала с математическа прогностика в своята работа като диригент и изпълнител. Смятам, че НМА ще има един дългогодишен активен професор по дирижиране.

Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Нямам.

Становището може да завърши със следната оценка:

Въз основа на всичко посочено по-горе, както и на направените изводи върху предложените творческа и преподавателска дейност на **доц. д-р Григор Петров Паликаров**, имайки предвид неговата изключително голяма активност, приносния характер на предложените творчески изяви и проекти, **давам своята абсолютно убедена положителна оценка** и предлагам на уважаемите членове на Научното жури по конкурса за „професор“ по оперно-симфонично дирижиране към катедра „Дирижиране и композиция“ на ТКДФ в НМА в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, да предложат на уважаемия Академичен съвет на НМА да избере **доц. д-р Григор Паликаров** за академичната длъжност „професор“, според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Дата 21.3.2022

Подпис:

Проф. д-р Милена Шушулова-Павлова